

nieuwsbrief

Jaargang 19 | nummer 1 | februari 2014

in deze nieuwsbrief:

- Drijfnetten de zee uit
- Golf van protest tegen waterkrachtcentrales in Midden-Amerika
- Veehoeders dupe van schimmig biobrandstofproject

Watergevechten

Al sinds de oudheid worden er vele oorlogen uitgevochten over water en vruchtbare landbouwgrond. En ook tegenwoordig is water nog steeds een bron van conflicten. Afgelopen december heeft waterleidingbedrijf Vitens de samenwerking met het Israëliische Mekorot opgezegd vanwege het achterstellen van de Palestijnen bij de verdeling van het schaarse water. Eerder al zei ingenieursbureau Royal Haskoning DHV om dezelfde reden hun samenwerking met een nieuwe waterzuiveringsinstallatie in Jeruzalem op. De felle reactie vanuit de Israëliische ambassade geeft de indruk dat een achilleshiel geraakt is. Hopelijk biedt dit op termijn perspectieven voor de Palestijnen.

Ook aan de andere kant van de wereld zijn er conflicten over water. In zowel Costa Rica als Panama moeten inheemse bewoners en lokale boeren plaatsmaken voor gigantische waterkrachtcentrales. Naast het verliezen van het land waar ze al generaties lang wonen, zorgen de megadammen ook voor enorme droogte. Het water moet omgeleid worden naar het stuwmeer en kan hierdoor niet langer voor irrigatie van de lokale akkers gebruikt worden. De rekening voor de stuwdammen wordt op deze manier twee keer bij de inheemse groepen neergelegd.

En ook óp het water wordt gestreden. The Black Fish is een maritieme milieuorganisatie die de strijd aangaat met illegale overbevissing in Europa. Om snel in te kunnen grijpen hebben ze drones ontwikkeld die illegale drijfnetten signaleren. Zo wordt moderne technologie ingezet in de eeuwenoude strijd om de macht over en op het water.

Rutger van den Dool, Rutger@xminy.nl

Drijfnetten de zee uit

Chris Grodotzki / The Black Fish

Internationale zeebeschermingsorganisatie The Black Fish is begonnen met een bijzondere actie tegen de illegale visserij: met een drone worden drijfnetten in kaart gebracht, om vervolgens sneller tot actie over te kunnen gaan.

‘Over zo’n dertig, veertig jaar houdt het op. We vissen de zee leeg’, vertelt Wietse van der Werf, medeoprichter van The Black Fish. ‘Onze organisatie richt zich specifiek op illegale visserij. In Europa is namelijk zo’n 40 procent van alle vis die gevangen wordt, onderdeel van illegale visserij. Er is eigenlijk geen handhaving. Bestaande instanties zijn ineffectief en corrupt.’ En omdat handhaving uitblijft, vindt The Black Fish het hoog tijd voor actie. ‘We willen niet alleen bewustwording creëren, maar ook daadwerkelijk iets in gang zetten. De illegale visserij moet worden opgespoord.’

Grote bij

En dat is precies waar de drone voor wordt ingezet. Het onbemande helikoptertje heeft camera’s en andere apparatuur aan boord, die helpen om illegale visserij te lokaliseren op zee. Activiteiten aan boord worden direct vastgelegd. ‘De piloot staat aan wal, die heeft een grote zender bij zich en een soort afstandsbediening waarmee hij de drone bestuurt. Met een bril kijkt de piloot mee via de camera’s die aan de drone hangen. Dus de bestuurder zit als het ware in de drone’, legt Wietse uit. ‘Het is eigenlijk een soort kleine helikopter. Hij is niet zichtbaar op een radar en valt dus veel minder op dan een schip; hij zoemt daar gewoon een beetje, als een grote bij.’ ➤

The Black Fish werkt sinds 2010 aan zeebescherming. Een beknopte greep uit eerdere succesvolle campagnes.

Dolfinarium Münster - Na zeven weken van intensieve acties kondigde het dolfinarium uiteindelijk aan te zullen gaan sluiten.

Dolfijnen Taiji - Duikers van The Black Fish bevrijdden tien dolfijnen in de haven van Taiji, Japan. Wereldwijde aandacht was het gevolg.

Orka Morgan - The Black Fish hielp mee met het oprichten van de Orka Coalitie: een breed maatschappelijk gedragen campagne tegen het transporteren en in gevangenschap houden van orka Morgan.

Kroatische tonijnen - Na undercover onderzoek in een 'tonijnboerderij' sneden duikers van The Black Fish twee grote zeekooien open en konden ruim duizend bedreigde baby-blauwvintonijnen ontsnappen.

Bultrugstranding Texel - The Black Fish stuurde een medisch team naar de gestrande bultrug Johanna. Na haar dood werd de bemanning aangehouden vanwege het overtreden van een 'gebiedsverbod'. Na politieke en publieke druk werd de aanhouding niet doorgezet.

Ter land, ter zee en in de lucht

Behalve de drone worden er ook zogenaamde burgerinspecteurs ingezet vanuit havens. Vrijwilligers worden in de zomer een paar weekenden getraind om bewijslast te verzamelen tegen de illegale drijfnetvisserij. Maar het verzamelen van bewijslast en het opvoeren van de druk bij handhavingsinstanties is niet het enige dat de campagne behelst. 'We willen materieel hebben op zee, om daadwerkelijk de drijfnetten in beslag te kunnen nemen.

The Black Fish is daarom ook bezig met fondsenwerving voor de aankoop van een schip. Dan zijn we ter land, ter zee en in de lucht aan het patrouilleren.'

Verstrikt

De illegale netten zijn een groot probleem. Ze hangen in het water en zijn soms wel vijftig kilometer lang. 'Alles wat er langs komt van walvissen, dolfijnen, schildpadden tot aan tonijnen en zwaardvissen echt alles raakt erin verstrikt.' Uiteindelijk zal de drijfnetcampagne moeten leiden tot mogelijke strafrechtelijke vervolging in gebieden waar nu nog geen handhaving plaatsvindt. De drone zal – zoals het er nu uitziet – vooral worden ingezet in de Baltische Zee.

Hele jaar op zee

In het begin van de zomer zal de drone voor het eerst worden gebruikt. 'Voor die tijd willen we drie nieuwe piloten opleiden. De komende maanden zijn er dus veel trainingen. Vorige zomer lanceerden we een trainingsprogramma dat we nu willen doortrekken.' In dit programma worden vrijwilligers opgeleid in verschillende vakgebieden en krijgen erkende diploma's in bijvoorbeeld zeilen, duiken en onderzoekswerk. 'We proberen laagdrempelig te zijn voor vrijwilligers, dus om ook mensen erbij te betrekken voor wie The Black Fish hun eerste vorm van activisme is. Dat vind ik heel inspirerend, dat zijn mensen die echt een passie hebben voor de zee.' Na de ontwikkeling en het bouwen van de drone zal deze bij tal van aankomende acties van The Black Fish ingezet worden. Daarnaast hoopt de organisatie snel te kunnen beschikken over een schip. 'Dan kunnen we het hele jaar door op zee campagnes blijven voeren.'

XminY steunt The Black Fish met € 2000,-

Golf van protest tegen waterkrachtcentrales in Midden-Amerika

Duurzameenergiestaathoogopdeagenda in Panama en Costa Rica, want ook daar voelt de bevolking de hoge brandstofprijzen in de portemonnee. De landen beschikken al over meerdere waterkrachtcentrales die schonere energie leveren en ook voor economische groei kunnen zorgen. Maar het is niet al goud wat er blinkt en dus is niet iedereen onverdeeld enthousiast over de ontwikkelingen.

Operatie Tornado

In Panama gingen al zeshonderd boeren de straat op om tegen de geplande waterkrachtcentrales te protesteren. Zij verliezen huis en haard als deze door de aanleg van dammen onder water komen te staan. Ook zullen zij hun land, hun belangrijkste inkomstenbron, kwijtraken. Buiten de boeren zijn er nog eens

bijna 250.000 Panamezen voor hun drinkwater afhankelijk van de rivieren. Bovendien verstoort de bouw van de centrales het complete ecosysteem. Zo raken de vissen de kluts kwijt door de veranderende waterstromen of worden ze vernalen in de enorme turbines. En door de kunstmatige stuwwerken blijft er in de rest van het gebied onvoldoende water over voor de unieke flora en fauna.

Energiecrisis

Volgens de boeren zorgen de centrales en de wildgroei aan dammen voor zulke ernstige watertekorten dat er geen sprake kan zijn van economische voordelen. De regering spreekt dit tegen, maar eerder dit jaar riep de Panamese president de ➤

bevolking op om zuinig te zijn met water. Het regenseizoen liet lang op zich wachten en er ontstond een watertekort in de steden. Universiteiten en scholen werden zelfs enkele dagen gesloten om water te besparen. Het land ontkwam op het nippertje aan een energiecrisis die de economie ernstige schade toegebracht zou hebben.

Magnum Opus

In Costa Rica komt inmiddels 93 procent van de energie uit duurzame bronnen waarvan 82 procent van waterkrachtcentrales afkomstig is. Het magnum opus van Costa Rica's schone energieplan, de Diquís dam, staat op de planning voor 2018. Dan moet de grootste waterkrachtcentrale van Midden-Amerika in werking treden. Goed nieuws voor de meeste Costa Ricanen, want de duurzame energie zorgt voor lagere energieprijzen. Maar de inheemse bevolking is woest. De ontwikkelingen gaan namelijk ten koste van hun land.

Heilige grond

Door de nieuwe dam komt er 6000 hectare land onder water te staan, zo'n 4000 voetbalvelden. Ook worden 1100 mensen gedwongen om hun land te verlaten. Een deel van het gebied is het land dat de inheemse bevolking al decennia bebouwt en bewoont. Het elektriciteitsbedrijf in staatseigendom heeft ze uitgesloten van het besluitvormingsproces en vindt dat de 1100 mensen maar moeten verhuizen. Een drama, want voor de oorspronkelijke bewoners van Costa Rica zijn water, land, lucht en natuurlijke hulpbronnen spiritueel met elkaar verbonden en daardoor heilig.

Vergaarbak van afval

De inheemsengaan daarom in gesprek met het elektriciteitsbedrijf en organiseren ook een demonstratie. Hiermee willen zij inspraak afdwingen en laten zien dat een waterkrachtcentrale ook hele nadelige gevolgen heeft. Voor de bevolking, maar ook voor de biodiversiteit. Want naast het onderlopen van het land kunnen de kunstmatige meren enorme vergaarbakken van afval gaan vormen, die ook nog eens grote hoeveelheden van het rottingsgas methaan uitstoten.

Gasmaskers

In Panama zijn de boeren door het recente watergebrek zo mogelijk nog meer overtuigd dat er geen waterkrachtcentrales meer bij moeten komen. Maar ook hier lijkt de regering niet te willen luisteren. De demonstraties van de boeren zijn vreedzaam, maar worden toch stevast door de Panamese politie uiteen gedreven waarbij de betogers met traangas worden bekogeld. Inmiddels hebben de boeren gasmaskers aangeschaft, maar ze zijn er ook van doordrongen dat er meer mensen nodig zijn om hun stem te laten horen. Daarom zijn ze een publiekscampagne gestart en bezoeken ze de dorpen in de omgeving zodat ze gezamenlijk voor hun rechten op kunnen komen.

XminY steunt de protesten in Costa Rica en Panama met € 2300,-

XminY steunde onlangs ook

€ 250,-

Woonrechten voor
dakloze Roma
België

€ 500,-

Mars tegen
homogeweld
Peru

€ 750,-

Acties voor vrijlating
politieke gevangenen
in Iran
Irak

€ 200,-

Campagne dier-
vriendelijke kerst
Nederland

Ignacio Yufera

Veehoeders dupe van schimmig biobrandstofproject

In het noorden van Senegal is een conflict ontstaan. Twee Senegalese bedrijven gaan in het beschermde natuurgebied Ndiael een biobrandstofproject beginnen. De lokale bewoners, van oudsher veehoeders, dreigen met koeien en al naar de hoofdstad Dakar te trekken om de deal te verhinderen.

Rellen

Senhuile en Senethanol SA krijgen van president Macky Sall 20.000 hectare grond in de Ndiael regio tot hun beschikking om zonnebloempitten op te produceren. Opvallend, aangezien landbouw verboden is in het reservaat.

Eerder al, ten tijde van de vorige president Abdoulaye Wade, werd dit project geïnitieerd. Maar na het uitbreken van heftige rellen eind oktober 2011, waarbij zelfs twee doden vielen, zette Wade het project tijdelijk stop. Nu lijkt het project toch doorgang te gaan vinden.

Boeren de dupe

'We zijn geschokt door dit nieuws. Al jaren proberen de boeren hier stukken land aan te kopen, maar dit mocht niet omdat Ndiael een beschermd gebied is. Nu kunnen buitenlandse investeerders ineens een groot stuk land kopen door hun contacten met de regering', aldus lokale boer Amadou Ka.

Het project levert een directe landstrijd op met maar liefst 37 dorpen in het gebied. De boeren kunnen opeens niet meer met hun koeien bij de grasgronden en

waterbronnen komen. De weg wordt versperd door diepe irrigatiekanalen die het biobrandstofproject van water moeten voorzien. Bovendien blijven er door de almaar oprukkende woestijn steeds minder grasgronden over. De boeren worden letterlijk in het nauw gedreven.

Schimmig

Niet alleen de deal tussen de president en de bedrijven is schimmig, ook de herkomst en doelen van Senhuile en Senethanol SA zijn vaag. Beide bedrijven hebben Italiaanse en Amerikaanse investeerders, maar een coalitie van ngo's die onderzoek naar de bedrijven deed, was er na een half jaar nog steeds niet uit wie er achter de bedrijven zit. Uit het onderzoek blijkt ook dat de plannen nogal eens wijzigen, dus of er in Ndiael echt biobrandstof voor Europese export geproduceerd gaat worden, blijft vooral nog onduidelijk.

Protestmars met koeien

Een klein lokaal collectief wil deze malafide praktijken aan de kaak stellen en de bedrijven ter verantwoording roepen. Ze organiseren daarvoor een protestmars in het dorp Rosso Bethio. Hun doel is het gebied te beschermen en

terug te geven aan de oorspronkelijke bewoners: de 37 gedupeerde dorpen uit de omgeving. 'We zullen ons op alle mogelijke manieren verzetten', zegt dorpsoudste Sow. 'Desnoods marcheren we met al onze koeien naar Dakar om de regering op andere gedachten te brengen.'

XminY steunt dit collectief met 1176,-

Oeganda

€ 500,-

Boerinnen in actie tegen genetisch gemanipuleerde landbouw

In Jinja, een stad aan het Victoriameer, staat de Oegandese overheid op het punt een grote investeerder uit India een vergunning te geven voor een enorme boerderij die genetisch gemanipuleerde gewassen (GGO's) zal verbouwen. De impact van deze teelt op mens en leefomgeving is enorm. Een saillant detail is dat Oeganda juist vanwege de schadelijke effecten op mens en milieu nooit een licentie heeft afgegeven voor genetisch gemanipuleerd voedsel. Dus GGO's zijn eigenlijk illegaal in Oeganda.

Boerinnen

Het zijn voornamelijk boerinnen die in het gebied het land bewerken. Door de boerderij zullen zij hun landbouwgrond kwijtraken, wat niet alleen hun positie als kostwinner en gezinshoofd in gevaar brengt. Met de handel in hun organisch verbouwde groente voorzien zij ook de hele regio van gezond en eerlijk voedsel.

Zelfredzaamheid

Sinds enige tijd zijn de boerinnen verenigd in een organisatie. Zij willen samenwerken om de regie over hun leven te houden en vrouwen actief te laten deelnemen aan de economische bedrijvigheid. Eerder trainde de groep al zestig boerinnen in het onderhouden en verduurzamen van organische gewassen. De GM-farm zal ook een aanslag zijn op deze organische landbouwmethoden.

Tegengeluid

Om hun land en leefwijze te beschermen verzetten de boerinnen zich tegen de boerderij. Zij willen dat de wet wordt nageleefd en GGO's verboden blijven in Oeganda en organiseren daarom op 24 februari een vreedzame protestmars. Tijdens de mars zal een petitie overhandigd worden aan de gemeenteraad in Jinja, met het verzoek om de vergunning in te trekken. Wanneer dit niet lukt zal de vergunning in maart verstrekt worden.

Roemenië

€ 1100,-

Roemeense boeren in actie tegen schaliegas

De inwoners van het Roemeense dorpje Rosia Montana verzetten zich al jaren met succes tegen de winning van goud en zilver in het gebied. Maar Rosia Montana is niet meer het enige dorp dat gevaar loopt om van de kaart geveegd te worden. Ook boeren in ander regio's krijgen te maken met bedrijven die in de goedkope Roemeense grond willen boren naar schaliegas en ander waardevolle grondstoffen.

Met paard en wagen

Zo wil het Amerikaanse bedrijf Chevron naar schaliegas boren in een klein dorpje in het oosten van het land. De boeren moeten hier echter niets van hebben. Zij leven van de landbouw, wat onmogelijk wordt als schaliegas het grondwater vervuult. Bovendien zal het schaliegas de boeren weinig opleveren als de winst wegvloeit naar de Verenigde Staten. Vooralsnog blokkeren de boeren de boringen door met paard en wagen de wegen te versperren. In de omliggende velden begint zich zelfs een heus actiekamp te ontwikkelen. Elders in het land krijgen boeren te maken met explosies op hun akkers, uitgevoerd door een Roemeens bedrijf dat op zoek is naar geschikte plekken om naar gas en andere brandstoffen te boren.

Aftreden premier

De boerenorganisatie Eco Rurales wil ervoor zorgen dat de strijdende boeren, maar ook het Roemeense publiek, weten wat er speelt en brengt daarom een krant uit die in de verschillende gebieden wordt bezorgd. Ook leren zij boeren hoe zij zich kunnen verzetten tegen de boringen op hun land. Er vonden al massale demonstraties plaats in Boekarest, waarbij het aftreden van premier Ponta werd geëist. Hij verleende de vergunningen voor de boringen, terwijl hij voor de verkiezingen nog tegen schaliegas zei te zijn.

Filipijnen

€ 1000,-

'Riksja-keuken' gaat armoede te lijf

In het Filipijnse Naga City wordt binnenkort op een hele originele manier eten uitgedeeld. Vrijwilligers van The Greenhouse Infoshop hielden al Food Not Bombs acties, waarbij ze eten uitdeelden aan de buurtbewoners. Broodnodig, want veel van de inwoners van Naga City leven in extreme armoede. Om een extra dimensie toe te voegen aan het uitdelen van eten wordt er op dit moment gewerkt aan een heuse mobiele keuken.

Omgebouwde riksja

Om zoveel mogelijk arme inwoners van Naga City te kunnen bereiken bouwt de 'Greenhouse groep' een riksja om tot mobiele soepkeuken. Met de ingebouwde beamer kan op elke plek in de stad een film worden vertoond. In de achterwand van de riksja worden plankjes gemonteerd zodat ook een deel van de anarchistische bibliotheek mobiel is. En of dat nog niet genoeg is, worden er ook speciale kinderboeken meegenomen om de aanwezige kinderen tijdens en na het eten voor te lezen.

Eigen ruimte

De vrijwilligers zijn al sinds 2007 actief, maar tegenwoordig hebben ze de beschikking over een eigen ruimte. Dit biedt de mogelijkheid om meer activiteiten te organiseren en dus is men nu drukdoende met het inrichten van een anarchistische bibliotheek, is er een maandelijks filmhuis en is er een begin gemaakt met verschillende biologische stadstuinen. Op braakliggende grond begint de groep samen met de buurtbewoners kleine biologische moestuintjes zodat zij hun eigen groente kunnen produceren. Hiermee willen de vrijwilligers de filosofie van het anarchisme uitdragen, maar vooral de gemeenschapszin bevorderen en samen oplossingen vinden voor de heersende armoede in de stad.

PROJECT